

UP Board Solutions for Class 8 Sanskrit Chapter 15

गीतावचनानृतानि

अभ्यासः

प्रश्न 1.

उच्चारणं कुरुत पुस्तिकायां च लिखत-

उत्तर

नोट-विद्यार्थी स्वयं करें।

प्रश्न 2.

एकपदेन उत्तरत

(क) पुराणः पुरुषः कः?

उत्तर

श्री कृष्णः ।

(ख) अस्माकं कुत्र अधिकारः अस्ति?

उत्तर

कर्मणि।

(ग) केषां परित्राणाय ईश्वरः अस्ति?

उत्तर

साधूनां।

(घ) शस्त्राणि कं न छिन्दन्ति?

उत्तर

आत्मानम्।

प्रश्न 3.

एकवाक्येन उत्तरत

(क) परमात्मा आत्मानं कदा सृजति?

उत्तर

परमात्मा आत्मानं अभ्युत्थानमधर्मस्य सृजति।

(ख) व म् आपः न क्लेदयन्ति?

उत्तर

आत्मानम् आपः ने क्लेदयन्ति।

(ग) जीर्णानि शरीराणि विहाय कः संयाति?

उत्तर

जीर्णानि शरीराणि विहाय आत्मा संयाति।

(घ) पावकः कं न दहति?

उत्तर

पावकः आत्मानं न दहति।

प्रश्न 4.

निम्नांकित-पदेषु सन्धिं कृत्वा तस्य नाम लिखत (लिखकर)-

सन्धिः नाम

उत्तर

यथा— बालकः	+	अवदत्	=	बालकोऽवदत्	पूर्वरूपसन्धिः
नरः	+	अपराणि	=	नरोऽपराणि	पूर्वरूपसन्धिः
वेत्ता	+	असि	=	वेत्तासि	दीर्घसन्धिः
कर्मणि	+	एव	=	कर्मण्यैव	यणसन्धिः
ग्लानि	+	भवति	=	ग्लानिर्भवति	विसर्गसन्धिः
सृजामि	+	अहम्	=	सृजाम्यहम्	यणसन्धिः

प्रश्न 5.

अधोलिखित-पदेषु शब्दं विभक्तिं वचनं च लिखत (लिखकर)

उत्तर

पदम्	शब्दः	विभक्तिः	वचनम्
यथा— त्वम्	युष्मद्	प्रथमा	एकवचनम्
साधूनाम्	साधु	षष्ठी	बहुवचनम्
धर्मस्य	धर्मम्	षष्ठी	एकवचनम्
फलेषु	फलम्	सप्तमी	बहुवचनम्
आत्मानम्	आत्मन्	द्वितीया	एकवचनम्
शरीराणि	शरीरम्	प्रथम/द्वितीया	बहुवचनम्

प्रश्न 6.

अधोलिखित-विशेष्यैः सह विशेषणानि योजयत (जोड़कर)-

उत्तर

विशेष्यम्	विशेषणम्
पुरुषः	पुराणः
शरीराणि	जीर्णानि
निधानम्	परं

प्रश्न 7

संस्कृतभाषायाम् अनुवादं कुरुत (अनुवाद करके)

(क) जल इसको गीला नहीं करता है।

उत्तर

अनुवाद-आपः एनं न क्लेदयन्ति।।

(ख) धर्म की स्थापना के लिए मैं जन्म लेता हूँ।

उत्तर

अनुवाद-धर्मसंस्थापनार्थाय अहं सम्भवामि।

(ग) सुख-दुख को समान मानकर युद्ध के लिए तैयार हो।

उत्तर

अनुवाद-सुखदुःखे समे कृत्वा युद्भाय युज्यम्।